



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI  
Delegatura w Warszawie

LWA – 4101-17-03/2012  
P/12/134

W P Ł Y N Ę Ł O	
URZĄD GMINY W RAKOWIE	
DATA	2012 -09- 2 8
Lp.	1803
Podpis	<i>[Signature]</i>

# WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

# I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli

P/12/134 – Funkcjonowanie funduszy sołeckich

Jednostka  
przeprowadzająca  
kontrolę

Najwyższa Izba Kontroli  
Delegatura w Warszawie

Kontroler

Henryk Gołaszewski – doradca ekonomiczny z Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Warszawie, upoważnienie do kontroli numer 82662 z dnia 6 sierpnia 2012 r. Kontrola została przeprowadzona w terminie od 8 do 31 sierpnia 2012 r.

[Dowód: akta kontroli str. 1-2]

Jednostka  
kontrolowana

Urząd Gminy w Raciążu, ul. Kilińskiego 2, 09-140 Raciąż (dalej „Urząd”).

Kierownik jednostki  
kontrolowanej

Ryszard Giszczak - Wójt Gminy Raciąż

[Dowód: akta kontroli str. 3-12]

## II. Ocena kontrolowanej działalności

**Ocena ogólna**

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie<sup>1</sup> funkcjonowanie funduszu sołeckiego w Gminie Raciąż<sup>2</sup> w latach 2010 – 2012 (do zakończenia kontroli).

Uzasadnienie  
oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia przede wszystkim prawidłowe utworzenie i rozdysponowanie funduszu sołeckiego (dalej: „fundusz”) na lata: 2010, 2011 i 2012 oraz wykorzystanie jego środków w latach 2010-2012 (I półrocze), a także zapewnienie przeszkolenia pracowników Urzędu i sołtysów w zakresie problematyki funduszu.

## III. Opis ustalonego stanu faktycznego

### 1. Organizowanie funduszu sołeckiego

#### 1.1. Tworzenie funduszu sołeckiego

Opis stanu  
faktycznego

Rada Gminy podjęła uchwały w sprawie wyodrębnienia funduszu sołeckiego w budżecie Gminy na lata 2010<sup>3</sup>, 2011<sup>4</sup> i 2012<sup>5</sup>, odpowiednio do: 30 czerwca 2009 r.,

<sup>1</sup> Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

<sup>2</sup> Dalej: Gmina

<sup>3</sup> Uchwała Rady Gminy Raciąż Nr XXVIII/191/2009 z 9 czerwca 2009 r.

<sup>4</sup> Uchwała Rady Gminy Raciąż Nr XXXV/230/2010 z 19 marca 2010 r.

<sup>5</sup> Uchwała Rady Gminy Raciąż Nr VII/30/2011 z 18 marca 2011 r.

31 marca 2010 r. i 31 marca 2011 r., tj. w terminach określonych w art.1 ust. 1 i art. 6 ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim<sup>6</sup>

[Dowód: akta kontroli str. 13-24]

Inicjatorem wyodrębnienia w budżecie Gminy funduszu w badanym okresie był Wójt Gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 25-30]

Wysokość funduszu (według uchwał budżetowych) wynosiła: w 2010 r. – 424,5 tys. zł, w 2011 r. – 471,2 tys. zł i w 2012 r. – 499,4 tys. zł. Rada Gminy nie korzystała z prawa zwiększenia wysokości środków funduszu ponad wysokość obliczoną na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim.

[Dowód: akta kontroli str. 31]

Uchwały w sprawie wyrażenia zgody na wyodrębnienie funduszu sołeckiego w budżecie Gminy na 2010, 2011 i 2012 r. przekazano Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Warszawie Zespół Zamiejscowy w Ciechanowie, w terminie określonym w art. 90 ust. 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym<sup>7</sup>. RIO nie wskazała naruszeń prawa przy wydawaniu ww. uchwał.

[Dowód: akta kontroli str. 32-35]

*Ustalone  
nieprawidłowości*

W zakresie tworzenia funduszu sołeckiego nie stwierdzono nieprawidłowości.

## **1.2. Rozdysponowanie środków funduszu sołeckiego na sołectwa**

*Opis stanu  
faktycznego*

W badanym okresie w Gminie Raciąż funkcjonowały 53 sołectwa<sup>8</sup>.

[Dowód: akta kontroli str. 36-38]

Wójt Gminy w terminie do 31 lipca roku poprzedzającego rok budżetowy przekazał sołtysom wszystkich sołectw informacje o wysokości środków z funduszu przypadających na dane sołectwo w latach: 2010, 2011 i 2012, zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o funduszu sołeckim.

[Dowód: akta kontroli str. 39-40]

Kwota bazowa ( $K_b$ ), o której mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim, dotycząca funduszu na 2010 r. wyniosła 2 390,75 zł, na 2011 r. – 2 512,44 zł i na 2012 r. - 2 624,72 zł.

Wysokość środków z funduszu na lata 2010 - 2012 r. przypadających sołectwom obliczona została w prawidłowej wysokości, zgodnie z wzorem określonym w art. 2 ust. 1 ustawy o funduszu sołeckim. W żadnym przypadku wysokość środków przeznaczonych na dane sołectwo nie przekroczyła dziesięciokrotności kwoty bazowej. Do obliczenia kwoty bazowej przyjęto prawidłową wysokość wykonanych dochodów bieżących Gminy za te lata, które były zgodne z danymi wynikającymi z rocznego sprawozdania budżetowego Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego oraz liczbą mieszkańców zamieszkałych na obszarze Gminy, określoną w publikacji Głównego Urzędu Statystycznego pt. „Ludność. Stan i struktura w przekroju terytorialnym”.

[Dowód: akta kontroli str. 41-45]

<sup>6</sup> Dz. U. Nr 52, poz. 420 ze zm.

<sup>7</sup> Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zm.

<sup>8</sup> Uchwała Rady Gminy Nr IV/28/2003 z dnia 7 marca 2003 r. w sprawie Statutu Gminy Raciąż.

W latach 2009-2011 sołtysi przekazali Wójtowi odpowiednio: 50, 51 i 52 wnioski o przyznanie środków z funduszu na lata 2010 – 2012. Niezłożenie wniosków przez pozostałe sołectwa wynikało głównie z braku zainteresowania mieszkańców tych sołectw przyznaniem środków z funduszu.

Ww. wnioski uchwalone przez zebrania wiejskie, złożone zostały przez sołtysów terminowo, tj. do dnia 30 września roku poprzedzającego rok budżetowy, zgodnie z art. 4 ust. 4 ustawy o funduszu sołeckim i zawierały wskazanie przedsięwzięć przewidzianych do realizacji na obszarze sołectwa w ramach środków funduszu wraz z oszacowaniem ich kosztów, zgodnie z wymogami określonymi w art. 4 ust. 3 cyt. ustawy.

[Dowód: akta kontroli str. 39-40, 214-215]

Nie stwierdzono przypadku odrzucenia przez Wójta wniosku sołectwa o przyznanie środków z funduszu.

[Dowód: akta kontroli str. 214-215]

Wójt dokonywał oceny zgodności przedsięwzięć zgłoszonych we wnioskach sołectw z kierunkami rozwoju gminy (uchwalona w dniu 10 września 2002 r. strategia rozwoju Gminy utraciła swoją ważność).

[Dowód: akta kontroli str. 46-48, 214-215]

Sołectwom z terenu Gminy Raciąż nie zostało przekazane do korzystania mienie komunalne.

[Dowód: akta kontroli str. 176-178]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizowanie funduszu sołeckiego.

## **2. Wykorzystanie środków funduszu sołeckiego**

### **2.1. Realizacja wydatków budżetowych ponoszonych w ramach funduszu sołeckiego**

Opis stanu faktycznego

Kwoty wydatków ogółem poniesionych w ramach funduszu sołeckiego wyniosły: w 2010 r. – 385,9 tys. zł (90,9% planowanych wydatków), w 2011 r. – 437,9 tys. zł (92,9%) i w I półroczu 2012 r. – 82,5 tys. zł (16,5%).

Przyczyną niepełnego wykorzystania środków funduszu w latach 2010 – 2012 (I półrocze) było wykonanie niektórych zadań za kwoty niższe od planowanych.

[Dowód: akta kontroli str. 31, 214-215]

W badanym okresie środki funduszu nie były wykorzystywane jako wkład własny Gminy przy realizacji projektów współfinansowanych z budżetu Unii Europejskiej.

[Dowód: akta kontroli str. 49-50]

Przedsięwzięcia zgłoszone we wnioskach sołectw były współfinansowane z budżetu Gminy. W 2010 r. Gmina dofinansowała realizację następujących zadań: budowa przystanku w sołectwie Pęsy - 947 zł, remont przystanku autobusowego w sołectwie Kraszewo Podborne - 498 zł oraz remont remizy OSP w sołectwie Szapsk - 80 zł i sołectwie Bogucin - 6 zł.

[Dowód: akta kontroli str. 51, 49-50]

W zakresie prawidłowości realizacji wydatków budżetowych w ramach funduszu analizą objęto wykorzystanie środków przez 15 sołectw w łącznej wysokości 115 391,22 zł (12% wydatków ogółem), z tego: w 2010 r. przez 5 sołectw<sup>9</sup> – 34 130,45 zł (8,8 %), w 2011 r. przez 5 sołectw<sup>10</sup> – 57 848,37 zł (13,2%) i w 2012 r. (do czasu zakończenia kontroli) przez 5 sołectw<sup>11</sup> – 23 412,41 zł (28,4%).

W wyniku badania stwierdzono, że ww. środki funduszu wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem wskazanym we wnioskach sołectw. Wydatki te związane były z realizacją zadań własnych Gminy, służyły poprawie warunków życia jej mieszkańców oraz były zgodne ze kierunkami rozwoju Gminy (art. 1 ust. 3 ustawy o funduszu sołeckim). Wszystkie przedsięwzięcia zgłoszone we wnioskach sołectw, na realizację których wydatkowano ww. środki, zostały wykonane w 100%.

[Dowód: akta kontroli str. 52-59; 60-62, 63-70]

Z 52 ankiet wypełnionych przez sołtysów w toku kontroli wynika, że zapoznali się oni z przepisami dotyczącymi funkcjonowania funduszu. Wiedzę o zasadach jego funkcjonowania pozyskali od pracowników Urzędu (we wszystkich przypadkach), a także za pośrednictwem internetu (w 14 przypadkach), z publikacji w poradniku (2 przypadki) oraz w innych publikacjach prasowych i gazetce gminnej (6 przypadków).

[Dowód: akta kontroli str. 71-172]

Utworzenie funduszu sołeckiego wpłynęło na aktywność obywatelską w Gminie. Wzrost zainteresowania mieszkańców sprawami sołectw wynikał z frekwencji osób uczestniczących na zebraniach wiejskich. W latach 2009-2011 frekwencja ta wzrosła z 854 do 1054 osób, tj. o 23,4%.

[Dowód: akta kontroli str. 173-174]

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

## **2.2. Udzielanie i realizacja zamówień publicznych**

W badanym okresie, na realizację zadań w ramach funduszu sołeckiego, Gmina udzieliła trzy zamówienia w trybie przetargu nieograniczonego o łącznej wartości 653,5 tys. zł. W przypadku pozostałych zamówień stosowano art. 4 pkt 8 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych<sup>12</sup>, ponieważ wartość zamówień nie przekraczała wyrażonej w złotych równowartości kwoty 14 000 euro.

[Dowód: akta kontroli str. 175]

W wyniku szczegółowego zbadania dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych w trybie przetargu nieograniczonego o łącznej wartości 434,0 tys. zł stwierdzono, że przeprowadzone zostały zgodnie z postanowieniami ustawy PZP.

W szczególności stwierdzono, że:

<sup>9</sup> Sołectwa: Kraszewo-Czubaki, Bielany, Druchowo, Kozolin, Krajkowo.

<sup>10</sup> Sołectwa: Folwark-Raciaż, Charzyny, Koziębudy, Stróżęciny, Unieck.

<sup>11</sup> Sołectwa: Kruszenica, Budy Kraszewskie, Chyczewo, Jeżewo-Wesel, Kiniki.

<sup>12</sup> Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm. Dalej: Pzp

- wartość szacunkową zamówień ustalono we właściwym terminie i zgodnie z zasadami określonymi w art. 32 - 34 Pzp,
- dla każdego z zamówień opracowano SIWZ, zawierającą elementy wskazane w art. 36 ust. 1 Pzp,
- ogłoszenia o przetargach zawierały wszystkie elementy wymagane art. 41 Pzp oraz publikowane były w miejscach określonych w art. 40 Pzp, z zachowaniem terminów określonych w art. 43 Pzp,
- otwarcie ofert nastąpiło w dniu upływu terminu ich składania,
- wyboru ofert dokonano na podstawie kryteriów ocen określonych w SIWZ, spośród ofert spełniających wymogi SIWZ, zgodnie z art. 91 Pzp;
- z wybranymi oferentami zawarto pisemne umowy, z zachowaniem terminów wskazanych w art. 94 ust. 1 Pzp. Określone w umowach warunki były zgodne z przedstawionymi w wybranej ofercie,
- wykonawcom, którzy złożyli oferty przekazano informację o wyborze najkorzystniejszej oferty, zgodnie z art. 92 ust. 1 Pzp,
- osoby wykonujące czynności w postępowaniu o udzielenie zamówienia, złożyły oświadczenia, o których mowa w art. 17 ust. 2 Pzp;
- zgodnie z art. 95 Pzp w Biuletynie Zamówień Publicznych zamieszczono ogłoszenia o udzielonych zamówieniach.

Objęte badaniem zamówienia zostały zrealizowane zgodnie z umowami i Specyfikacjami Istotnych Warunków Zamówienia.

[Dowód: akta kontroli str. 176-178]

#### Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykorzystanie środków funduszu sołeckiego.

### 3. Refundacja z budżetu państwa części wydatków poniesionych w ramach funduszu sołeckiego

*Opis stanu faktycznego*

W 2011 r. Gmina otrzymała refundację w kwocie 77 174,06 zł, w formie dotacji z budżetu państwa, 20,0% wydatków poniesionych w ramach funduszu na 2010 r. (385,9 tys. zł), natomiast do zakończenia kontroli, Mazowiecki Urząd Wojewódzki nie dokonał refundacji części wydatków poniesionych w ramach funduszu na 2011 r.

[Dowód: akta kontroli str. 184]

Wójt w terminie złożył wnioski o zwrot części wydatków poniesionych w ramach funduszu sołeckiego w 2010 i 2011 r., zgodnie z § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego<sup>13</sup>

Kwota wydatków poniesionych w ramach funduszu wykazana we wnioskach przekazanych Wojewodzie Mazowieckiemu wynosiła: za 2010 r. - 385 870,29 zł, a za 2011 r. - 437 953,18 zł.

<sup>13</sup> Dz. U. Nr. 21, poz. 106

Biorąc pod uwagę wielkości kwoty bazowej w Gminie ( $K_b$ ) w 2010<sup>14</sup> i 2011 r.<sup>15</sup> oraz średniej kwoty bazowej w kraju ( $K_{bk}$ ) w tych latach<sup>16</sup>, wysokość otrzymanej z budżetu państwa refundacji była zgodna z art. 2 ust. 5 pkt 2 ustawy o funduszu sołeckim.

[Dowód: akta kontroli str. 185-190]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie refundację z budżetu państwa części wydatków poniesionych w ramach funduszu sołeckiego.

#### 4. System kontroli zarządczej

Opis stanu faktycznego

W Urzędzie funkcjonował system kontroli zarządczej. Nadzór w tym zakresie prowadzili: Wójt oraz Sekretarz Gminy (w zakresie organizacyjno-gospodarczym) oraz Skarbnik Gminy (w zakresie finansowym).

W badanym okresie w Urzędzie obowiązywały pisemne procedury, które obejmowały również funkcjonowanie funduszu sołeckiego, w tym m. in. zarządzenie Wójta Gminy w sprawie zmiany w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu<sup>17</sup>, w którym dodano realizację zadań związanych z funkcjonowaniem w gminie funduszu sołeckiego.

[Dowód: akta kontroli str. 191.]

Załatwianie spraw związanych z funkcjonowaniem funduszu przydzielono 6 pracownikom referatu księgowości, referatu rolnictwa i rozwoju gospodarczego, inspektorowi ds. organizacyjnych oraz inspektorowi ds. obsługi Rady Gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 192-197]

Wójt Gminy zapewnił przygotowanie do wdrożenia i realizacji funduszu sołeckiego. Pracownicy Urzędu brali udział w szkoleniach, których przedmiotem była problematyka funduszu sołeckiego.

[Dowód: akta kontroli str. 198-199]

Sołtysi wszystkich sołectw uczestniczyli w sesjach Rady Gminy, na których omawiano problematykę funduszu. Ponadto dwukrotnie uczestniczyli w spotkaniach zorganizowanych przez Wójta Gminy.

[Dowód: akta kontroli str. 71-172, 200-211]

Gmina nie była zobowiązana i nie prowadziła audytu wewnętrznego, bowiem ujęte w uchwałach budżetowych kwoty dochodów i przychodów lub wydatków i rozchodów nie przekroczyły wysokości 40.000 tys. zł - art. 274 ust. 3 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych<sup>18</sup>,

[Dowód: akta kontroli str. 212-213]

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie system kontroli zarządczej w obszarze funkcjonowania funduszu sołeckiego.

<sup>14</sup> W 2010 r. – 2 390,75 zł.

<sup>15</sup> W 2011 r. – 2 512,44 zł.

<sup>16</sup> Obliczona przez Ministra Finansów kwota  $K_{bk}$  wyniosła: na 2010 r. – 2 312,09 zł i na 2011 r. – 2 399,29 zł.

<sup>17</sup> Zarządzenie Wójta Gminy Raciąż Nr 5/2011 z dnia 7 lutego 2011 r.

<sup>18</sup> Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

## IV. Uwagi i wnioski

*Wnioski pokontrolne* Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje wniosków pokontrolnych.

## V. Pozostałe informacje i pouczenia

*Prawo zgłoszenia zastrzeżeń* Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa, dnia 29 września 2012 r.